

SOCIALE TANDHEELKUNDE

SCHOOLTANDVERZORGING EN DE PARTICULIERE PRAKTIJK.

Nu langzamerhand de tandarts ook meer en meer ambtelijke posities gaat bekleeden, zullen zich wel eens op ons gebied conflicten voordoen tusschen de particulier praktizeerende collegae en de tandartsen-ambtenaar.

Op de Mij.-vergadering te Maastricht werd door een collega een klacht geuit over het optreden van een schooltandarts in zijn plaats van vestiging.

Het geval betrof hier een kind, dat door deze collega geregeld werd behandeld en juist op een tijdstip, dat het in behandeling was, met eenige temporaire vullingen bij inspectie door den schooltandarts werd aangetroffen.

De schooltandarts behandelde dit kind ambtelijk af, hetgeen uit den aard der zaak ontstemming bij den klagenden collega veroorzaakte.

Dat de schooltandarts behalve adviseerend ook behandelend optreedt, moge uit hoofde van noodzakelijkheid de eenig juiste weg zijn, voor kinderen wier ouders de gewone tandarts om redenen van financieelen aard niet kunnen raadplegen; dat echter kinderen, wier ouders wel degelijk particuliere behandeling kunnen bekostigen door de schooltandverzorging worden overgenomen, kan voor geen der partijen eenig voordeel opleveren.

Ik voel mij dan ook gedrongen op deze plaats de collega's schooltandartsen in overweging te geven dergelijke gevallen niet aan zich te trekken en slechts adviseerend op te treden.

Voorzichtigheid is steeds te betrachten op die scholen, waar kinderen van beter gesitueerden aangetroffen worden. Immers loopen de opvattingen van tandartsen nogal uiteen. Wat de schooltandarts beslist behandeling behoevend noemt, zal een collega in de privé praktijk misschien nog voor uitstel vatbaar achten en dikwijls om financieele redenen niet ten onrechte. Laat nu de schooltandarts zich hierover uit, dan zal dit door het kind worden overgebracht aan de ouders. Dezen zullen op hun beurt de tandarts interpelleeren, die

misschien wel het woord afbehandeld heeft genoemd en nu tegenover een collegiaal advies zijn opvatting moet verdedigen.

In de meeste gevallen zal de schooltandverzorging als bemoedigd minder vriendelijk worden aangekeken, hetgeen met wat meer tact te voorkomen ware geweest.

DE PROEFNEMING MET NAZORG TE 'S-GRAVENHAGE.

In aansluiting op hetgeen in het Meinummer over dit onderwerp werd besproken, deelt de commissie ter proefneming met Nazorg mede, dat 1 September de circulaire zijn verzonden aan de ouders van gesaneerde schoolgaande kinderen.

Gelijktijdig is door de Propaganda Commissie onderstaande circulaire aan de te 's-Gravenhage gevestigde Ziekenfondsbesturen verzonden, waarin de bedoeling van de Mij. wordt kenbaar gemaakt.

Nederlandsche Maatschappij tot
Bevordering der Tandheelkunde
Afdeling 's-Gravenhage en Omstreken.

1 September 1930.

Nazorgcommissie.

Secretariaat: Beeklaan 397.

Mijne Heeren,

Door het Hoofdbestuur van de Ned. Mij. tot bev. der Tandheelkunde is eene commissie in het leven geroepen, die tot taak heeft na te gaan op welke wijze het best aan kinderen, die geregeld de schooltandverzorging hebben genoten, ook na het verlaten der school goede tandheelkundige verzorging kan worden verstrekt.

In verschillende gemeenten van ons land gaan thans kinderen van 12- tot 13-jarigen leeftijd de lagere school verlaten met gesaneerd blijvend gebit, een groot percentage zelfs met gesaneerden mond. Het Hoofdbestuur heeft gemeend, wanneer op deze basis wordt voortgebouwd, een rationeele en daardoor goede tandheelkundige behandeling van de z.g. Niet Particuliere Patiënten in de toekomst te kunnen mogelijk maken.

Een groot aantal N. P. P. zijn aangesloten bij verschillende ziekenfondsen, de aan deze te verstrekken hulp zal ook in de toekomst daar moeten worden verstrekt.

Bovenbedoelde commissie wil nu een proefneming doen en gegevens verzamelen.

De in bijgaande circulaire genoemde bijdrage is genomen aan de hand van een voorloopige taxatie. Misschien zal het mogelijk blijken voor verschillende leeftijden een groepen-kosten-berekening te maken. Leeftijdsverschillen (eventueel ook sexeverschillen zullen immers naar alle waarschijnlijkheid wel van invloed zijn.

De wijze van behandeling, welke zal worden toegepast, zal in wezen gelijk moeten zijn aan die, welke door de schooltandartsen wordt gegeven; de ervaring heeft wel geleerd, dat dit z.g. Bonner-systeem het meeste effect sorteert bij de minste kosten.

Medewerking van patiënten is hierbij een eerste vereischte, bij het zich onttrekken aan de geregelde controle vervalt het recht op verdere behandeling.

De bedoeling van dit schrijven met ingesloten circulaire is U op de hoogte te brengen van onze plannen, daar wij meenen, dat de te nemen maatregelen in de toekomst van groote beteekenis kunnen zijn voor de Ziekenfondsen, die aan hunne leden goede rationeele tandheelkundige hulp willen geven op de voor de fondsen minst kostbare wijze.

Gaarne zullen wij na afloop van deze proefneming de dan verkregen gegevens te Uwer beschikking stellen en met U te rade gaan of het mogelijk is op deze wijze ook in de Ziekenfondsen te arbeiden.

Zeer op prijs zullen wij het stellen, een opgave te ontvangen hoeveel door de schooltandverzorging behandelde patiëntjes zich tot uw fonds gewend hebben.

Rekenende op Uw steun en ons aanbevolen houdende voor eventuele opmerkingen, blijven wij,

Hoogachtend,

De Propagandacommissie voor Nazorg aan door de schooltandverzorging behandelde kinderen.

A. L. J. C. VAN HASSELT.

F. J. NINCK BLOK.

G. A. H. EIBRINK JANSEN, Secretaris.

UITBREIDING SCHOOLTANDVERZORGING TE 'S-GRAVENHAGE.

Door de Gemeenteraad is in de vergadering van 14 Juli l.l. aangenomen het hieronder opgenomen voorstel van B. en W. inzake uitbreiding van de schooltandverzorging.

VERZAMELING 1930.

No. 369.

Uitbreiding schooltandverzorging.

's-Gravenhage, 3 Juni 1930.

Nadat de Raad in zijn vergadering van 27 Juni 1927 (Hand. blz. 434 tot en met 440, Bijlage no. 283) had aangenomen de gewijzigde moties-Siebelts, luidende:

„De Raad, van oordeel, dat de genomen proef van schooltandverzorging uitnemende resultaten heeft opgeleverd, verzoekt Burgemeester en Wethouders de uitbreiding van dit instituut over de geheele stad geleidelijk voor te bereiden”,

zijn Burgemeester en Wethouders overgegaan tot de inrichting van een tweede centrum voor schooltandverzorging in het gebouw der school voor buitengewoon lager onderwijs aan de Colenzostraat 6. Door de inrichting van dit tweede centrum werd het mogelijk de leerlingen van nagenoeg alle scholen, gelegen in het stadsgedeelte ten Zuiden van de lijn Loosduinscheweg, Westeinde, Bezuidenhout, in de schooltandverzorging te betrekken. Verdere uitbreiding werd tot heden aan dit instituut niet gegeven, omdat eerst door ervaring moest blijken, hoeveel leerlingen ongeveer door één centrum zouden kunnen worden bediend. Bovendien was het noodig te weten, of inderdaad het hier gevolgde stelsel van behandeling — het gewijzigde stelsel K a n t o r o w i c z — zou kunnen worden gehandhaafd, omdat anders daaruit verschillende consequenties ten aanzien van de organisatie zouden voortvloeien.

Nu de ervaring heeft geleerd, dat per centrum ongeveer 6000 kinderen kunnen worden geholpen, terwijl tevens is komen vast te staan, dat het gevolgde stelsel — behandeling plus halfjaarlijksche revisies — als het meest juiste dient te worden aanvaard, kan met de gestadige uitbreiding van het instituut worden voortgegaan.

Bij de oprichting van het eerste centrum is de schooltandarts begonnen met het nazien en behandelen van de gebitten van de leerlingen der eerste klassen. Aldus opbouwende, werd verkregen, dat na zes jaren van alle lagere scholen in het centrum gelegen de geheele bevolking „gesaneerd” werd. Door het aantal scholen in de eerste jaren niet te groot te nemen, is bereikt, dat b.v. aan het einde van den cursus 1927—1928 van alle aangesloten scholen in het eerste centrum de monden der leerlingen van de eerste tot en met de vierde klasse tweemaal waren nagezien en zoo noodig behandeld. Het stelsel brengt met zich, dat eerst na zes jaren een tandheelkundige eenheid in een centrum ten volle belast is en dat dus voor het te veel aan scholen, dat bij een centrum oorspronkelijk was ingedeeld, geleidelijk een uitweg moet worden gezocht naar een nieuw centrum. Dit laatste kan geschieden totdat alle scholen in de gemeente bij de tandverzorging zijn aangesloten. Wil men dus de organisatie der schooltandverzorging regelen, dan dient men ook bij geleidelijke invoering de

geheele organisatie voor oogen te zien om te kunnen aangeven hoe de uitbreiding zal plaats hebben.

Op de bij deze voordracht overgelegde kaart zijn de centra aangegeven, die te zamen alle openbare en bijzondere lagere scholen in de gemeente omvatten. Aangenomen is een totale schoolbevolking per centrum van ongeveer 7000 kinderen. Hiertegen schijnt geen bezwaar te bestaan, omdat in verschillende stadsdeelen, in het bijzonder in het centrum der stad, de schoolbevolking terugloopt en niet alle bijzondere scholen zich zullen aansluiten.

De verschillende centra zijn gedacht als volgt:

Bestaand centrum	Griftstraat	4509	leerlingen;
" "	Colenzostraat	7016	"
Te vormen centrum	Hooftskade	7496	"
" "	Doornstraat	7490	"
" "	de Reaumurstraat	7297	"
" "	Laakwijk-West	4758	"
" "	Laan van Poot	7393	"
" "	Molensloot	2944	"
" "	Nieuwe Schoolstraat of Hemsterhuisstraat	7095	"

Hierbij valt op te maken, dat de centra Bezuidenhout (Molensloot) en Laakwijk door stadsuitbreiding en eventueele annexatie vol belast zullen zijn, eer tot definitieve inrichting daarvan zal zijn overgegaan.

Bij de tegenwoordige twee centra zijn verschillende scholen aangesloten, welke in de toekomst tot een ander centrum zullen behoo ren. Voorloopig, d.i. totdat al opbouwende overbelasting dreigt, blijven deze scholen echter ondergebracht bij de bestaande centra of zullen zij worden ingediend bij het centrum, dat thans aan de beurt is om te worden ingericht. Het ligt namelijk het meest voor de hand thans over te gaan tot de inrichting van een centrum in het gebouw der school voor buitengewoon lager onderwijs aan de Hooftskade. Dit is zelfs met het oog op de groeiende overbelasting van de bestaande centra dringend geboden. Het laat zich aanzien, dat dit nieuwe centrum binnen twee jaren reeds vol belast zal zijn. Zekerheid daaromtrent is natuurlijk niet te geven, omdat rekening moet worden gehouden met den stage-tijd der tandartsen.

Naast de inrichting van dit derde centrum is de inrichting van een centrum in het schoolgebouw aan de Doornstraat, met het oog op den aard der in dit centrum liggende Scheveningsche scholen zeer gewenscht. De eerste jaren kunnen bij dit centrum verschillende scholen van aangrenzende later in te richten centra worden toegevoegd, waardoor dus ook reeds thans de grondslagen voor die centra worden gelegd.

Nu de kwestie van de uitbreiding der schooltandverzorging nader wordt geregeld, is het tevens gewenscht, met het oog op de strikte doorvoering van het stelsel over alle centra, de leiding en de directe

verantwoordelijkheid voor het geheel in één hand te leggen. Het ligt in de bedoeling daarmede den schooltandarts, G. A. H. Eibrink Jansen, te belasten. Met het oog hierop is er bij de samenstelling van de verschillende centra op gerekend, dat de werkzaamheden in zijn centrum zóó zijn, dat hij de gelegenheid heeft om regelmatig het werk in de andere centra na te gaan. Het komt Burgemeester en Wethouders gewenscht voor, dat deze verantwoordelijkheid in het salaris van genoemden tandarts tot uitdrukking komt. Een toelage van f 250,— per jaar schijnt hun daarvoor voldoende.

Burgemeester en Wethouders stellen zich dus, in overeenstemming met de adviezen der Commissie voor het Onderwijs en van die voor de Openbare Gezondheid en de Gemeenteziekenhuizen, voor, ter verdere uitvoering van bovengenoemd Raadsbesluit.

1. over te gaan tot inrichting van een centrum voor schooltandverzorging in het gebouw der school voor buitengewoon lager onderwijs aan de Hoofthskade;

2. over te gaan tot inrichting van een centrum voor schooltandverzorging in het gebouw der school aan de Doornstraat;

3. over te gaan tot aanstelling van een schooltandarts en een schoolzuster met volle taak (6 ochtenden per week) en naar gelang van de behoefte voor het centrum Doornstraat een schooltandarts en schoolzuster met volle of halve taak;

4. den schooltandarts, G. A. H. Eibrink Jansen, te belasten met de leiding en de verantwoordelijkheid van het geheele instituut der schooltandverzorging en hem daarvoor een toelage toe te kennen, berekend naar f 250,— per jaar.

Ongeacht de kosten van het in orde brengen der lokalen, waarin de te benoemen schooltandartsen hun werkzaamheden zullen uitoefenen, zal voor eerste inrichting noodig zijn een bedrag van ongeveer f 3.500,— (f 3.000,— voor aanschaffing instrumentaria, f 500,— voor materialen. Voor het loopende jaar zullen de exploitatiekosten beloopten f 4.000,— voor salarissen, benevens f 125,— als toelage voor een half jaar aan den schooltandarts Eibrink Jansen, alzoo in totaal f 4.125,—.

Burgemeester en Wethouders stellen den Raad voor bovengenoemde bedragen beschikbaar te stellen door op de gemeentebegroting voor 1930 af te schrijven van volgnummer 939 „Onvoorziene uitgaven” en over te schrijven op volgnummer 155 „Kosten van den Gemeentelijken Geneeskundigen- en Gezondheidsdienst: c. Gezondheidsdienst” f 7.625,—.

De stukken liggen in de Leeskamer ter inzage.

Burgemeester en Wethouders van 's-Gravenhage,

J. PATIJN.

De Secretaris,

TER PELKWIJK.